Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător V.Jomiru-Niculiță)
Dosarul nr. 2a-4610/22
2-22090724-02-2a-21122022

D E C I Z I E

26 aprilie 2023 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

în componenţă:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Angela Braga și Viorica Mihaila
Grefierul: Maria Poparcea

examinând în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de Alexei Grapin,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Grapin către Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 septembrie 2022,

c o n s t a t ă :

La 24 iunie 2022, Grapin Alexei a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral.

În susţinerea cererii de chemare în judecată a indicat că, la 11 octombrie 2017, Alexei Grapin a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale, solicitând declararea nulă a procesului-verbal nr.22 din 8 septembrie 2005, întocmit de Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru verificarea autenticității documentelor privind participarea la lichidarea consecințelor catastrofei de la Centrala Atomoelectrică Cernobâl, precum și compensarea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei și a cheltuielilor de judecată suportate. În motivarea acțiunii a indicat că la 08 septembrie 2005, în urma ședinței Grupului de lucru a Comisiei de Stat pentru verificarea autenticității documentelor privind participarea la lichidarea consecințelor catastrofei de la Centrala Atomoelectrică Cernobâl, a fost luată decizia de a anula și retrage a legitimației nr.0101 eliberată anterior lui Alexei Grapin.

Afirmă că, prin cererea de concretizare, Alexei Grapin a indicat în calitate de pârâți Marele Stat Major al Armatei Naționale și Guvernul Republicii Moldova.

Reiterează că, prin hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Alexei Grapin, s-a anulat hotărârea din 08 septembrie 2005 adoptată de Comisia de Stat pentru verificarea autenticității documentelor privind participarea la lichidarea consecințelor catastrofei de la Centrala Atomoelectrică Cernobâl, consemnată în procesul-verbal nr.22, în partea anulării și retragerii legitimației nr.0101 eliberată reclamantului. S-a hotărât că recunoașterea violării dreptului reclamantului constituie prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciului moral cauzat. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Menționează că, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 26 februarie 2021, Marele Stat Mąior al Armatei Naționale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cerințele reclamantului să fie respinse integral.

Indică că, prin decizia din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Marele Stat Major al Armatei Naționale împotriva hotărârii din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de apel, Marele Stat Major al Armatei Naționale a depus recurs, care prin încheierea Curții Supreme de Justiție al RM din 11 mai 2022 a fost declarat inadmisibil.

Accentuează că, prin urmare, dreptul reclamantei la examinarea cauzei într-un termen rezonabił a fost încălcat prin durata excesivă a procesului de aproximativ 5 ani.

Consideră că, instanța de judecată este obligată a constata încălcărea dreptului subiectiv al reclamantului Alexei Grapin la examinarea în termen rezonabil a procesului civil la cererea de chemare în judecată depusă împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale pentru perioada 11 octombrie 2017-11 mai 2022. Ca urmare a constatării, instanța de judecată urmează a încasa din contul bugetului de stat în beneficiul reclamantului Alexei Grapin cu titlu de prejudiciu moral suma de 5000 euro.

Solicită constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil a procesului civil la cererea de chemare în judecată depusă împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale pentru perioada 11 octombrie 2017-11 mai 2022 și încasarea prejudiciului moral în sumă de 5000 euro.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 septembrie 2022, acțiunea înaintată de Grapin Alexei a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 22 septembrie 2022, avocatul Serghei Mocanu, în interesele lui Alexei Grapin, a depus cererea de apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea

hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 septembrie 2022, rejudecarea cauzei, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel a menționat că, potrivit jurisprudenţei de referinţă degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanţelor cauzei, ţinând cont de următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului şi al autorităţilor relevante şi importanţa cauzei pentru reclamant (cauza Frydlender contra Franţei, hotărârea Marei Camere din 27 iunie 2000).

Consideră că, termenul de examinare a cauzei nu a fost unul rezonabil, demonstrând un caracter excesiv.

Notează că, deşi legislaţia internă nu oferă o descifrare a noţiunii de „termen rezonabil", accentuează că prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru înfăptuirea actului justiţiei atât normele naţionale cât şi cele internaţionale invocă administrarea justiţiei fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea şi responsabilitatea, statul fiind responsabil pentru activitatea autorităţilor publice, inclusiv ale instanţelor judecătoreşti.

Susține că, dreptul reclamantului la examinarea cauzei civile într-un termen rezonabil a fost încălcat prin durata excesivă a procesului de aproximativ de 5 ani.

Indică că, pornind de la prevederile art.2 alin.(6) din Legea RM nr.87 din 21 aprilie 2011, mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant coraborate cu prevederile art.art. 1399; 2036; 2037 din Codul Civil instanţa de judecată urma a încasa din contul bugetului de stat în beneficiu lui Alexei Grapin cu titlu de prejudiciu moral suma de 5 000 EURO.

Reiterează că, miza procesului civil la cererea de chemare în judecată depusă de apelant împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naţionale fiind una crucială ori pe perioada judecării cauzei lui Alexei Grapin, CNAS a încetat achitarea pensiei, alocaţilor lunare de stat, compensaţilor băneşti lunare în schimbrul asigurării cu produse alimentare şi suplimente alimentare şi compensaţilor băneşti în schimbrul biletului de tratament şi ajutoare materiale unice pentru însănătoşire şi compensaţilor unice pentru prejudiciul adus sănătăţii.

Afirmă că, din motivul expus supra coraborat cu faptul că lui Alexei Grapin invalid de gradul 1 pe viaţă, suferind de boală cauzată în urma participării la lichidărea consecinţelor avariei de la CEA Cernobîl cu interdicţia de a munci,

ultimul a fost condiţionat de comportamentul autorităţilor statului de a exista numai din salariul soţiei.

Menționează că, la fel, pe toată perioada de examinare a litigiului din cauza lipsei compensaţilor băneşti lunare în schimbrul asigurării cu produse alimentare şi suplimente alimentare şi compensaţilor băneşti în schimbrul biletului de tratament şi ajutoare materiale unice pentru însănătoşire şi compensaţilor unice pentru prejudiciul adus sănătăţii i sa acutizat boala incurabilă şi care inevitabil î-i va scurta viaţa.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

În această ordine de idei, Colegiul civil conchide că potrivit materialelor cauzei, la 19 septembrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, astfel, instanţa de apel conchide apelul declarat la 22 septembrie 2022, ca fiind depus în termenul legal.

În ședința instanței de apel, avocatul Serghei Mocanu, în interesele apelantului Alexei Grapin a susținut cererea de apel înaintată din motivele expuse.

Reprezentantul intimatului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Nicolae Nigai în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond fără modificări.

Audiind părțile, studiind cererea de apel şi materialele cauzei, Colegiul civil consideră că apelul declarat de Alexei Grapin, urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii instanţei de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Potrivit dispoziţiilor art.373 alin. (1), (2), (3), (5) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea

circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art.373 alin. (1), (2), (3), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Instanța de apel constată că obiectul prezentei cereri de chemare în judecată constituie constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil a procesului civil la cererea de chemare în judecată depusă de Grapin Alexei împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale pentru perioada 11 octombrie 2017-11 mai 2022 și încasarea prejudiciului moral în sumă de 5000 euro.

Examinând cererea de chemare în judecată depusă de Grapin Alexei instanța de fond a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz şi criticile aduse în apel, instanţa de apel constată că instanţa de judecată ierarhic inferioară, corect a ajuns la concluzia netemeiniciei cerințelor reclamantului Grapin Alexei.

La această concluzie instanța de apel a ajuns din următoarele considerente.

Actele cauzei certifică faptul că, la 11 octombrie 2017, Alexei Grapin a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Marelui Stat Major al Armatei

Naționale și Guvernului Republicii Moldova, fiind repartizată spre examinare judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Central), Băbălău Denis.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 16.10.2017, cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Grapin s-a primit în procedura contenciosului administrativ și s-a fixat ședința de judecată pentru data de 30.11.2017, ora 15.30. Dosarul s-a aflat în gestiunea Judecătoriei Chișinău, sediul Central timp de 1 an 5 luni și 28 de zile, până la 08.04.2019, data expedierii cauzei după competența materială de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Din totalul de 8 ședințe de judecată fixate de judecătorul Denis Băbălău din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, 3 ședințe au fost amânate la cererea reprezentantului reclamantului, Litvinenco Igor, după cum urmează:

-30.11.2017, pentru a face cunoștință cu referința și anexele la aceasta depuse pârât;

-07.02.2018, în legătură cu înaintarea unei interpelării în adresa pârâtului, până la parvenirea răspunsului;

-17.10.2018-cerere de acordare a unui termen suplimentar pentru prezentarea unor informații suplimentare. Astfel, admiterea cererilor de amânare a reclamantului, garantându-i respectarea dreptului la apărare.

Totodată, o ședință de judecată din 05.04.2018 a fost amânată din cauza imposibilității desfășurării ședinței de judecată în lipsa reprezentantului reclamantului, avocatul Igor Litvinenco și a reprezentantului pârâtului, Boris Tălănbuță, absenți din motive necunoscute instanței.

Alte 2 ședințe de judecată din 31.05.2018 și 15.01.2019 au fost amânate, în acord cu opinia reprezentantului reclamantului, din motivul imposibilității examinării cauzei în lipsa reprezentantului pârâtului.

Însă 2 ședințe de judecată nu au avut loc din motivul aflării judecătorului în concediu medical. Astfel, ședința de judecată din 23.08.2018 nu a avut loc pe motiv că judecătorul și reprezentantul reclamantului s-au aflat în concediu medical, fiind stabilită următoarea ședință de judecată pentru data de 17.10.2018. Iar ședința de judecată din 28.02.2019 nu a avut loc pe motiv că judecătorul s-a aflat în concediu medical, fiind fixată prin încheierea din 04.03.2019 următoarea ședință pentru data de 20 mai 2019.

Potrivit încheierii din 01.04.2019, judecătorul studiind materialele cauzei și-a declinat competența de la examinarea cauzei și a remis dosarul președintelui Judecătoriei Chișinău pentru redistribuirea aleatorie unui alt judecător specializat în materie de contencios administrativ.

Potrivit încheierii președintelui Judecătoriei Chișinău din 01.04.2019 s-a dispus redistribuirea cauzei unui alt judecător specializat în materie de contencios administrativ, pentru examinare.

Colegiul civil reține că, în circumstanțele de fapt stabilite se reține că amânările se datorează majoritatea solicitărilor sau lipsei avocatului reclamantului, iar perioada amânării ședințelor de judecată în legătură cu aflarea judecătorului în concediu medical nu este o tergiversare a termenului de judecare a cauzei, deoarece reprezintă un motiv obiectiv.

La data de 08.04.2019, Judecătoria Chișinău (sediul Centru) a expediat cauza în adresa Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), fiind repartizată la data de 12.04.2019 spre examinare judecătorului Gandrabur Marcel.

Astfel a fost reluată examinarea cauzei de către instanța competentă în materie de contencios adminstrativ, find fixată prin încheierea nr.3-1458/19 din 13 mai 2019 prima ședință de judecată la data de 19.09.2019. Motivele care au determinat amânarea examinării cauzei în instanța de fond, în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani au fost următoarele:

-amânarea ședințelor de judecată în legătură cu absența reclamantului și a reprezentatului acestuia (19.09.2019, 02.07.2020);

-amânarea ședinței de judecată în legătură cu absența nemotivată a participanților la proces (02.07.2020, 22.07.2020,);

-amânarea ședințelor de judecată la cererea reprezentantului reclamantului în legătură cu rezilierea contractului de asistență juridică dintre reclamant și reprezentantul Litvinenco Igor (04.11.2019), precum si din alte motive, la cererea avocatului Mocanu Serghei (06.10.2020);

-sedința de judecată din 06.02.2020 nu a avut loc pe motiv că judecătorul Marcel Gandrabur, a fost delegat pentru a participa la vizita de studiu la Tribunalul București în perioada 6-7 februarie 2020.

-ședințele de judecată din 16.03.2020 și 13.05.2020 nu a avut loc în legătură cu situația epidemiologică din țară și întru executarea dispoziției președintelui Judecătoriei Chișinău nr.12 din 13.04.2020 cu privire la măsurile îndreptate spre prevenirea răspândirii infecției respiratorii cauzate de virusul Covid 19. Data următoarei ședințe de judecată a fost preconizată pentru 02.07.2020;

-amânarea ședinței în legătură cu cererea reprezentantului reclamantului de a i se acorda un termen suplimentar în vederea concretizării pretențiilor (04.12.2019, 09.11.2020);

-la ședința de judecată din 20.01.2021 s-a dispus amânarea deliberării și pronunțării hotărârii pentru 03.02.2021, ținând cont de complexitatea cauzei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 03 februarie 2021, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Alexei Grapin, s-a anulat hotărârea din 08 septembrie 2005 adoptată de Comisia de Stat pentru verificarea autenticității documentelor privind participarea la lichidarea consecințelor catastrofei de la Centrala Atomoelectrică Cernobâl, consemnată în procesul-verbal nr.22, în partea anulării și retragerii legitimației nr.0101 eliberată reclamantului.

Așadar, instanța de apel constată că, din 12 ședințe de judecată fixate de către Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), trei nu au avut loc, dintre care două din cauza stării de urgență din țară și una din cauza aflării judecătorului la seminar, celelalte au fost amânate în legătură cu lipsa unuia sau tuturor participanților la proces și doar 4 au fost lucrative, după cum urmează:

-04.12.2019- finisarea etapei de pregătire a cauzei și inițierea din oficiu a cercetării judecătorești,

-09.11.2020- s-au completat explicațiile participanților la proces;

-20.01.2021-s-au cercetat probele din dosar, s-a finalizat examinarea cauzei în fond, s-au ascultat pledoariile și replicile participanților la proces.

-03.02.2021- ședința de pronunțare a hotărârii judecătorești.

De asemenea, se reține că intervalul desemnat între şedinţele de judecată este rezonabil în raport cu complexitatea cauzei şi măsurile procedurale necesare.

Referitor la durata examinării cauzei în ordine de apel se observă că apelul a fost depus la 26.02.2021 împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 03.02.2021, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27.10.2021 s-a respins apelul depus de Marele Stat Major și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

Referitor la durata examinării cauzei în ordine de recurs se reține că recursul a fost depus la 10.02.2022 împotriva deciziei din 27.10.2021 a Curții de Apel Chișinău, iar prin încheierea nr.2ra-29/13 din 11.05.2022, Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul depus de reprezentantul pârâtului Marele Stat Major.

În contextul circumstanţelor stabilite, Colegiul reţine că potrivit art. 4 CPC, sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăţilor şi a intereselor legitime ale persoanelor fizice şi juridice şi asociaţiilor lor, ale autorităţilor publice şi ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă şi ale altor raporturi juridice, precum şi în apărarea intereselor statului şi ale societăţii, în consolidarea legalităţii şi a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

În conformitate cu art. 192 alin. (1) și (3) CPC, pricinile civile se judecă în primă instanţă în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea pricinii, comportamentul participanţilor la proces, conduita instanţei judecătoreşti şi a autorităţilor relevante, importanţa procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a pricinii se asigură de către instanţă. Pricinile privind încasarea pensiei de întreţinere, apărarea drepturilor şi intereselor minorului, repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrităţii corporale sau prin altă vătămare a sănătăţii ori prin deces, litigiile de muncă, contestarea actelor normative, a hotărârilor, acţiunilor sau inacţiunilor autorităţilor publice, ale altor organe şi organizaţii, ale persoanelor oficiale şi funcţionarilor

publici se judecă de urgenţă şi în mod prioritar. Pot fi stabilite prin lege unor categorii de pricini civile termene de judecare mai reduse.

Articolul 6 §1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale prevede că, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public şi într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent şi imparţial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptată împotriva sa.

Conform art. 1 alin. (2) al Legii nr.87 din 21.04.2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti, aplicarea şi interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislaţiei naţionale, a prevederilor Convenţiei europene pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi a jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului.

Potrivit art.2 alin. (1) din Legea enunțată, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă.

În baza art. 4 alin. (1) al legii, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Colegiul civil consideră că în speță, instanța de fond just a concluzionat că nu există în cauza civilă violarea art. 6 par. 1 CEDO dreptul la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei sale.

Reieşind din jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, prevederile Legii nr. 87 din 21.04.2011, la încălcarea termenului rezonabil este necesar de a fi stabilit, complexitatea cauzei, comportamentul părţilor şi a instanţei de judecată, importanţa cauzei pentru reclamant.

Colegiul civil ajunge la concluzia că, în speță nu se atestă o tergiversare a examinării cauzei vizate, în contextul în care la etapa examinării cauzei în prima instanță, reclamantul și reprezentantul acestuia din totalul de 12 ședințe de judecată stabilite de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a fost prezent doar la 4 ședințe de judecată și anume cea din 04.11.2019, 04.12.2019, 09.11.2020, 20.01.2021 și nu s-a prezentat la 4 ședințe de judecată din 19.09.2019, 02.07.2020,

22.07.2020, 06.10.2020 și 03.02.2021.

În acest sens, Colegiul reține că, în cadrul ședinței de judecată din 04.12.2019 s-a purces la examinarea fondului cauzei, ca apoi instanța să acorde termen reclamantului pentru a-și concretiza pretențiile din acțiune, iar în cadrul ședinței de judecată din 09.11.2020, reprezentantul reclamantului a înaintat un demers repetat în vederea concretizării pretențiilor, deși cu 11 luni și 5 zile în urmă, reclamantul și-a concretizat pretențiile din acțiune.

În cadrul tuturor instanțelor de judecată, examinarea cauzei intentată de Grapin Alexei a avut loc timp de 4 ani 2 luni și 25 zile, însă datorită schimbării apărătorului reclamantului, formularea cererilor de amânare, lipsa neîntemeiată a avocatului reclamantului de la ședințele de judecată, în conformitate cu jurisprudența CtEDO instanța de judecată deduce din perioada luată în calcul perioada declararii stării de urgență pe întreg teritoriul RM, îmbolnăvirea judecătorului ca motiv obiectiv și acel interval de timp în care părţile au contribuit, sub diferite forme, la prelungirea duratei procedurii, și constată că instanțele judecătorești au respectat cu strictețe dreptul părților litigioase la examinare în termen rezonabil a cauzei, iar din comportamentul participanților la proces, se denotă o lipsă de diligență.

Din aceste considerente, nu pot fi luate în considerație afirmațiile apelantului Grapin Alexei precum că, este invalid de gradul 1 pe viaţă, suferind de boală cauzată în urma participării la lichidărea consecinţelor avariei de la CEA Cernobîl cu interdicţia de a munci, fiind condiţionat de comportamentul autorităţilor statului de a exista numai din salariu soţiei. Or, pe parcursul examinării cauzei se atestă un proces dinamic și echilibrat în care părților nu li s-au afectat interese legitime, iar în perioada aflării dosarului pe rol, reclamantul niciodată nu a scris cereri de accelerare a procedurii de examinare a pricinii potrivit art.192 CPC şi nu a invocat pericolul de încălcare a termenului rezonabil de soluţionare a litigiului.

Prin urmare, Grapin Alexei a aprobat şi acceptat tacit toate acţiunile întreprinse de către autoritatea judecătorească şi părţile implicate în proces, ca ulterior, să înainteze conform legii nr.87 prezenta acţiune civilă, care urmărește numai un interes exclusiv pecuniar al reclamatului.

Colegiul civil apreciază că, pretențiile privind repararea prejudiciului moral în mărime de 5 000 Euro, corect au fost respinse, de asemenea, ca nefondate. Este evident, că în cazul, în care instanța a ajuns la concluzia, că pretenția principală către apelantul Grapin Alexei este nefondată în esența sa, atunci și pretențiile subsecvente sunt, de asemenea nefondate.

Colegiul civil constată că, argumentele invocate în cererea de apel, în esenţa lor, sunt similare argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost deja supuse examinării şi aprecierii juste de către instanţa de fond, fiindu-le oferite concluziile de rigoare, iar actele normative vizate au fost interpretate şi

aplicate elocvent de instanţa de fond prin prisma circumstanţelor importante ale pricinii. Instanţa de apel notează că, reprezentantul apelantului nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării netemeiniciei hotărârii instanţei de fond.

Mai mult, reieșind din principiul disponibilității părților în procesul civil și în virtutea prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care indică expres că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel, Colegiul judiciar a constatat cu certitudine că, în instanța de apel nu au fost confirmate prin probe circumstanțele pe care apelantul le invocă drept temei al admiterii pretențiilor sale.

În consecinţă, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

În asemenea împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate și legale, în concordanță cu prevederile art.239 Cod de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de Alexei Grapin.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 septembrie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Grapin către Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei motivate.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Angela Braga

Viorica Mihaila